

Perusopetuksen varautumissuunnitelma poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymisen varalle lukuvuonna 2020-2021

Laki perusopetuslain väliaikaisesta muuttamisesta (521/2020) on tullut voimaan 1.8.2020 alkaen ja on voimassa 31.12.2020 asti. Muutosten tarkoituksena on ehkäistä koronaviruksen (COVID-19) leviämistä, lieventää siitä koituvia haittoja, turvata perusopetuslain mukaisen opetuksen turvallinen järjestäminen sekä varmistaa oppilaan oikeus saada opetusta.

Tartuntatautilain 58 §:n mukaan kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan oppilaitosten ja päiväkotien tilojen sulkemisesta osittain tai kokonaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset silloin, kun ne ovat tarpeen usean kunnan alueella.

Opetuksen järjestäjän tulee tehdä yleiset linjaukset siitä, miten sekä minkälaisin toteuttamistavoin poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin mahdollisesti siirrytään ja kuinka etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta, oppimisen tukea, palveluja ja etuuksia koronatilanteen niin vaatiessa järjestetään. Opetusjärjestelyt ja toimenpiteet kirjataan koulun vuosisuunnitelmaan sekä koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-jarjestaminen-182020-alkaen>

Äänekosken kaupungin kasvun ja oppimisen lautakunta käsittelee elokuussa 2020 perusopetuksen yleisen varautumissuunnitelman poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymisen varalle, ja koulut tekevät varautumissuunnitelmasta tämän jälkeen koulukohtaisesti oman suunnitelmansa.

Päätöksenteko siirtymisestä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin

Päätöksen poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymisestä tekee opetuksen järjestäjä. Äänekosken kaupungin kasvun ja oppimisen lautakunnan päätöksellä päätösvalta delegoidaan opetus- ja kasvatusjohtajalle.

Poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana opetusta voidaan järjestää osittain tai kokonaan muuna kuin lähiopetuksena etäyhteyksiä hyödyntäen. Opetuksen järjestäjä voi tehdä päätöksen vain tilanteessa, jossa se on välttämätöntä eikä opetuksen järjestämisessä pystytä noudattamaan tartuntatautiviranomaisen päätökseen sisältyvää ohjeistusta opetustilojen turvallisesta käyttämisestä tai kun opetustilat joudutaan sulkemaan osittain tai kokonaan tartuntatautilain 58 §:n nojalla. Lapsen oikeuksien rajoittamisen tulee olla tarkkarajaista, tarkoitussidonnaista ja kestoltaan mahdollisimman lyhytaikaista saavutettavaan päämäärään nähden.

Opetuksen järjestäjän tulee poikkeuksellisia opetusjärjestelyjä koskevassa päätöksenteossa ja valmistelussa noudattaa tartuntatautilain mukaisiin päätöksiin mahdollisesti sisältyviä ehtoja. Kunnan tulee hyödyntää omaa lääketieteellistä ja tartuntatautien torjumiseen liittyvää osaamistaan tartuntatautilain 9 §:ssä määritellyn tehtävänsä mukaisesti ja toimia poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymisen arvioinnissa yhteistyössä tartuntatautiviranomaisten kanssa.

Päätöksenteossa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet — oppilaiden ja huoltajien näkemykset huomioiden — niin pitkälle kuin se on mahdollista. Yksilöllisinä tarpeina voidaan huomioida esimerkiksi oppimisen tuen, oppilashuollon, henkilökohtaisiin oloihin tai lastensuojeluun liittyvä tarve saada lähiopetusta. Lisäksi tulee huomioida perusopetuslain oppilaiden osallisuutta koskevaan säännös (47 a §). Säännöksen mukaan opetuksen järjestäjän on mm. kuultava koulun oppilaskuntaa ennen oppilaiden asemaan olennaisesti vaikuttavia päätöksiä.

Opetuksen järjestäjän tulee päättää poikkeuksellisiin opetuksen järjestelyihin siirryttäessä

- kuinka oikeus saada perusopetusta voi toteutua yhdenvertaisesti ja mahdollisimman täysimääräisesti poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden kestoista
- soveltuvasta opetuksen järjestämispaiikasta
- opetuksen käytännön järjestämisestä
- mitä toimipisteitä, vuosiluokkia ja opetusryhmiä päätös koskee: Tartuntatautiviranomainen voi sulkea koulun tai muun opetuksen järjestämispaiikan osittain tai kokoaan tai asettaa muita tilojen käyttöä koskevia rajoituksia. Opetuksen järjestäjän päätös poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymisestä voi vastaavasti koskea esimerkiksi yksittäistä koulua tai kaikkia opetuksen järjestäjän kouluja tai toimipisteitä.

Muuna kuin lähiopetuksena toteutettava opetus voi vaarantaa haavoittuvammassa asemassa olevien lasten oikeuksien toteutumisen. Poikkeukselliset opetusjärjestelyt eivät koske haavoittuvammassa asemassa olevia oppilaita:

- esiopetuksen oppilaita
- perusopetuksen vuosiluokkien 1–3 oppilaita
- erityisen tuen päätöksen saaneita oppilaita
- pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaita sekä
- valmistavan opetuksen oppilaita.

Näiden ryhmien oppilaiden opetus järjestetään lähiopetuksena, koska heillä todennäköisesti on enemmän haasteita oppia etäopetuksessa ikänsä, kehitystasonsa, ohjauksen tarpeen tai kielitaitonsa vuoksi.

Opetuksen järjestäminen poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana

Oppilaiden sekä opetus- ja muun henkilöstön välisten fyysisten kontaktien välttämiseksi opetusta voidaan toteuttaa esimerkiksi etä- ja lähiopetuksen yhdistelmänä. Tällöin lähiopetusta ja etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta vuorotellaan viikoittain tai muulla opetuksen järjestäjän soveltuvaksi arvioimalla rytmillä.

Osa vuosiluokasta saisi esimerkiksi opetusta etäyhteyksiä hyödyntäen ja osa lähiopetuksena. Opetus tulee järjestää niin, että oppilas saa pääsääntöisesti lähiopetusta ja etäyhteyksiä hyödyntävät opetusjaksot ovat mahdollisimman lyhyitä.

Oppilaan oikeus opetukseen tulee turvata poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana perusopetuslaissa ja sen nojalla säädetyn ja määrätyn mukaisesti. Opetuksessa noudatetaan tuntijakoa, opetussuunnitelman perusteita, paikallista opetussuunnitelmaa, perusopetusasetuksen mukaista työaika, koulujen työaikoja, opetuksen järjestäjän vuosisuunnitelmaa ja oppilaan lukujärjestystä. Poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtyminen ei lähtökohtaisesti edellytä paikallisen opetussuunnitelman muuttamista.

Perusopetuksen järjestäminen etäyhteyksiä hyödyntäen tarkoittaa esimerkiksi opetusjärjestelyä, jossa oppilas ja opettaja eivät ole fyysisesti samassa tilassa, vaan opetus sekä muu oppilaan ja opettajan sekä oppilaiden välinen vuorovaikutus tapahtuvat eri- tai samanaikaisesti esimerkiksi digitaalisia välineitä, kuten etäyhteyksiä, verkko-oppimisympäristöjä, sähköisiä alustoja tai digitaalisia viestintävälineitä hyödyntäen. Etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen tulee olla perusopetuslaissa määriteltyä opetusta. Opetuksen järjestäjän on myös etäyhteyksiä hyödyntävässä opetuksessa huolehdittava, että oppilas saa opetussuunnitelman mukaista opetusta ja oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus ei tarkoita pelkkien oppimistehtävien antamista.

Opetuksen järjestäjän tulee huolehtia oppilaiden yhdenvertaisista mahdollisuuksista oppimista edistävään vuorovaikutukseen sekä siitä, että oppilaat etenevät opinnoissaan. Opetuksen järjestäjä seuraa oppilaan poissaoloja opetuksen järjestämistavasta riippumatta ja ilmoittaa oppilaan huoltajalle luvattomista poissaoloista. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus voi olla esimerkiksi opettajan johdolla annetun opetuksen ohella monimuoto-opetusta verkossa sekä osittain oppilaan itsenäistä opiskelua verkon avulla. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus tulee järjestää oppilaan ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Opetusmuodon soveltuvuutta on harkittava varsinkin nuorempien oppilaiden kohdalla.

Varautuminen Äänekoskella:

- Koulu seuraa oppilaiden poissaoloa ja ilmoittaa huoltajalle luvattomista poissaoloista tai siitä että oppilas ei osallistu etäopetukseen
- Etäopetuksessa hyödynnetään kaikkia kevään 2020 aikana hyväksi koettuja opetuksen käytänteitä oppilaan ikäkausi ja edellytykset huomioiden.
- Etäopetuksen toteuttamisessa hyödynnetään kevään 2020 aikana saatuja hyviä kokemuksia huomioiden OPH:n ohjeistukset.
- Lähi- ja etäopetuksen vuorottelu suunnitellaan koulukohtaisesti oppilaan ikä huomioiden siten, että etäopetusjakso on korkeintaan kaksi viikkoa kerrallaan.
- Kouluille varataan opetuksen väljentämiseen muita kuin koulutiloja mahdollisuuksien ja koulun tarpeiden mukaan.
- Tarvittaessa siirrytään kokonaisuudessaan etäopetukseen pois lukien OPH:n ohjeessa mainitut haavoittuvimmassa asemassa olevat lapset.

Opetus karanteenin ja eristyksen aikana

Jos koulussa on tapahtunut altistumista koronavirukselle tai todetaan tartuntatapauksia, terveydenhuoltoviranomaiset päättävät tartunnan leviämistä rajoittavista toimenpiteistä. Näitä voivat olla päiväkotien ja koulujen sulkemiset tai henkilöitä voidaan määrätä tartuntatautilain 60 ja 63 §:n nojalla karanteeniin tai eristykseen. Tartuntatautiviranomainen voi päättää tartuntatautilain 57 §:n oppilaan oppilaitoksesta poissaolosta yhtäjaksoisesti yhteensä enintään kahden kuukauden ajaksi. Tartuntatautilain mukaisia rajoitustoimenpiteitä, kuten karanteenia, käytettäessä tilanteet poikkeavat toisistaan, joten varhaiskasvatuksen ja opetuksen järjestäjät tekevät paikallisesti ratkaisut kunnan terveydenhuoltoviranomaisten päätösten perusteella. Oppilaan yhdenvertainen oikeus opetukseen tulee turvata mahdollisimman täysimääräisesti. Karanteeni ja eristäminen on toteutettava siten, että lapsen oikeuksia ei tarpeettomasti rajoiteta.

Jos oppilaan opetusta ei tartuntatautilain 57, 60 ja 63 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa voida järjestää lähiopetuksena, opetus voidaan järjestää 18 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa erityisin opetusjärjestelyin, jota koskeva päätös voidaan tehdä enintään edellä tarkoitettujen tartuntatautilain nojalla annetun oppilasta koskevan päätöksen voimassaolon ajaksi.

Varautuminen Äänekoskella:

- Karanteeniin terveydenhuoltoviranomaisen määräyksellä siirretylle oppilaalle järjestetään mahdollisuus osallistua opetukseen videoyhteyden avulla. Hänelle annetaan myös erillisiä oppimistehtäviä.

Vuorovaikutus oppilaiden kanssa poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen aikana

Etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen aikana on turvattava oppilaiden yhdenvertaiset oikeudet saada opetusta. Koulujen tulee siis olla aktiivisesti ja oma-aloitteisesti yhteydessä oppilaaseen sekä edistää säännöllistä vuorovaikutusta hänen kanssaan. Koulupäivään tuo säännöllisyyttä ja rytmiä opiskelu oppilaan lukujärjestyksen mukaisesti. Välitunnit ovat oppilaiden virkistytymisen aikaa myös etäopetuksen aikana. Riittävä ja säännöllinen

opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutus sekä vertaisvuorovaikutus mahdollistavat opiskelussa edistymisen ja palautteen antamisen, vaikka opinnoissa voi olla itsenäistä tehtävien tekemistä samalla tavoin kuin lähiopetuksessa. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus ei tarkoita pelkkien oppimistehtävien antamista.

Riittävän ja säännöllisen vuorovaikutuksen varmistamisessa keskeisiä näkökohtia ovat seuraavat:

Suunnitellaan lukujärjestys, joka edellyttää säännöllistä vuorovaikutusta ja yhteydenpitoa oppilaisiin useita kertoja päivässä. Oppilaisiin voidaan pitää yhteyttä osana ryhmää tai yksilönä.

Huomioidaan vuorovaikutuksen määrässä ja laadussa oppilaiden vahvuudet ja tuen tarpeet.

Suunnitellaan menettelytavat ja käytänteet, joilla oppilaiden läsnäolo opetuksessa varmistetaan ja joilla sitä tuetaan. Vuorovaikutusta tuetaan tarvittaessa koulun moniammatillisen henkilöstön avulla, esim. koulunkäynnin ohjaajien tai oppilashuollon henkilöstön avulla.

Seurataan aktiivisesti oppilaiden vuorovaikutuksen tarvetta ja tarvittaessa lisätään yhteydenottoja.

Karanteenissa ja eristyksessä oleva oppilas voi kuntonsa mukaan osallistua opetukseen etäyhteyden välityksellä samalla, kun muu opetusryhmä opiskelee lähiopetuksessa.

Koulussa on suositeltavaa luoda myös selkeä aikataulu, jolloin luokan- ja aineenopettajat ovat tavoitettavissa puhelimitse tai muiden viestintävälineiden avulla. Näistä ajankohdista tiedotetaan oppilaille ja huoltajille. Tällöin oppilas tai huoltaja voi keskustella opettajan kanssa tukiopeutuksen tarpeesta ja sopia sen järjestämisen ajankohdat.

Varautuminen Äänekoskella:

- Koulut suunnittelevat oppilaiden ja kotien kanssa riittävän ja säännöllisen vuorovaikutuksen.
- Opettajat varaavat viikoittain ajan, jolloin huoltajilla ja oppilailla on mahdollisuus yhteydenottoihin.
- Oppitunnin aikana opettaja on yhteydessä oppilaisiin vähintään kerran. Lisäksi yhteydenottoja voi olla pienempiin oppilasryhmiin tai yksittäisiin oppilaisiin. Yhteydenotot tapahtuvat opetukseen soveltuvien vuorovaikutteisten sovelluksien tai puhelimen avulla. Wilman viestitoiminto tai sähköposti ei ole riittävä yhteydenpitoväline.

Opetuksessa tarvittavien laitteiden, yhteyksien ja materiaalien maksuttomuus poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana

Perusopetuslain 20 a §:n mukaan poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana opetuksessa tarvittavat laitteet, yhteydet ja materiaalit ovat perusopetuksen oppilaille maksuttomia. Yhteydellä tarkoitetaan esimerkiksi internetyhteyttä ja materiaaleilla opetuksessa tarvittavia oppimissovelluksia ja viestintävälineitä.

Lähtökohtana on, että opetuksessa käytetään koulun laitteita, mutta myös oppilaan omaa laitetta voidaan käyttää. Jos oppilaan omia laitteita käytetään, koulun on tärkeää varmistaa, että ne ovat opetukseen soveltuvia ja riittäviä. Alle 15-vuotiaan osalta huoltaja päättää, voiko lapsi käyttää mobiililaitettaan tai kotoa löytyviä laitteita etäopetuksessa. Viisitoista vuotta täyttänyt päättää lähtökohtaisesti itse, käyttääkö hän mobiililaitetta tai kodin laitteita. Opetuksen järjestäjä ei voi edellyttää, että huoltajat hankkivat oppilaille poikkeuksellisissa opetusjärjestelyissä tarvittavat laitteet, vaan omien laitteiden käytön on perustuttava suostumukseen. Opetuksen järjestäjä huolehtii jokaiselle niistä tarvitsevalle oppilaalle laitteet, yhteydet ja materiaalit. Opetuksen järjestäjä voi tarjota laitteen, internetyhteyden ja materiaalit valitsemallaan tavalla niitä tarvitseville. Internetyhteys voidaan järjestää esimerkiksi dataliittymän tai kunnallisen lähiverkon avulla.

Opetuksen järjestäjän on tärkeä varautua ja kartoittaa hyvissä ajoin, esimerkiksi lukuvuoden alussa, oppilaiden laitteiden, yhteyksien ja materiaalien käyttötarve mahdollisten poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden varalle.

Opetuksen järjestäjän on huomioitava oppimissovellusten ja viestintävälineiden erilaiset käyttötarkoitukset. Erikseen tulee harkita, mihin käyttötarkoituksen mitäkin välinettä voidaan koulussa tarkoituksenmukaisesti käyttää sekä kuinka monta eri oppimissovellusta ja viestintävälinettä koulussa ja yksittäisellä opettajalla on käytössä. Tässä harkinnassa on olennaista palveluiden pedagogiset lähtökohdat, soveltuvuus oppilaiden ikäkauteen ja koulu yhteisön jäsenten osaaminen sujuvan arjen turvaamiseksi.

Opetuksen järjestäjien tulee ennalta varautua siihen, miten toimitaan, jos koulun laite menee rikki tai katoaa: esimerkiksi missä koulu korjauttaa laitteet, onko oppilaiden kotikäytössä omavastuu ja voiko koulu ottaa laitteille vakuutuksen. Huoltajia ei voida velvoittaa ottamaan vakuutusta koulun laitteen rikkoutumisen tai katoamisen varalle. Suositeltavaa on, että koulu kantaisi pääsääntöisesti riskin laitteen rikkoutumisesta ja katoamisesta, ellei voida osoittaa, että oppilas on toiminut erityisen huolimattomasti. On tärkeää, että koulujen käytännöt suunnitellaan sellaiseksi, jotta laitteita kotiin tarvitsevat eivät laitteiden rikkoutumisen ja korvausvastuun pelosta jätä vastaanottamatta koulun laitteita.

Varautuminen Äänekoskella

- Opetustoimisto selvittää Wilma-kyselyllä huoltajilta onko oppilaalla kotona etätyöskentelyyn tarvittavat laitteet ja yhteydet.
- Äänekoskella tulee oppilaalla olla vähintään tablettitason laite.
- Niille oppilaille, joilla on tarve, varaudutaan tarjoamaan laitteet ja yhteys koulun puolesta.
- Mikäli lapsen kotiin ei ole mahdollista järjestää riittävää yhteyttä, järjestetään lapselle mahdollisuus lähiovetukseen tai oppilaalle järjestetään etätyöskentelyyn soveltuva tila.

Ohjaus ja tuki

Kevään poikkeusolojen aikaisen opiskelun aikana osa oppilaista on mahdollisesti jäänyt jälkeen oppimis- tavoitteista ja tarvitsee oppimisen tukea. Kaikkia tarvittavia tukitoimia ei välttämättä ole kevään poikkeus- oloissa voitu myöskään toteuttaa. Oppilaalla on oikeus saada tukiovetusta ja osa-aikaista erityisopetusta, tehostettua tukea, erityistä tukea ja henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaista opetusta ja tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Lukuvuoden alkaessa tehdään tilannearvio yhteistyössä opettajien ja erityisopettajien kanssa sekä täsmennetään tukitoimien suunnitelmia niin, että tarvittavaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea sekä erityisopetusta voidaan jatkaa tai ne voidaan tarvittaessa aloittaa heti uuden lukuvuoden käynnistyessä.

Oppilaiden ohjausta järjestetään koulun ohjaussuunnitelman mukaisesti. Perusopetuksen päättövaiheessa olevien osalta tulee huolehtia, että lukuvuoden aikana jatko-opintoihin ohjaukseen ja hakeutumiseen on tarjolla riittävästi ohjausta. Opintojen etenemisen turvaamiseksi tarvittaessa voidaan käyttää myös vuosiluokkiin sitomatonta opetusta (VSOP).

Myös mahdollisten poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen aikana oppilaalla on oikeus saada opetusta ja tukea sellaisilla toteuttamistavoilla kuin se olosuhteisiin nähden on mahdollista toteuttaa. Mikäli opetusta järjestetään etäyhteyksiä hyödyntäen, tulee oppimisen tuen tarvetta arvioida kaikkien oppilaiden osalta tarpeen mukaan. Poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtyminen voi lisätä oppimisen tuen tarvetta ja sen arviointia.

Poikkeukselliset opetusjärjestelyt eivät muuta opetuksen esteettömyyden ja saavutettavuuden vaatimusta. Opetuksen on aina oltava esteetöntä ja saavutettavaa myös vammaisille oppilaille. Perusopetuslain mukaan vammaisella ja muulla erityistä tukea tarvitsevalla oppilaalla on lisäksi oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkittamis- ja avustajapalvelut, muut opetuspalvelut, erityiset apuvälineet sekä 39 §:n nojalla järjestettävät palvelut.

Varautuminen Äänekoskella:

- Oppilaille, jotka tarvitsevat tukea, on tuki taattava myös etäopetuksen aikana. Koulun on kuvattava, kuinka osa-aikainen erityisopetus, samanaikaisopetus ja tukiopeutus toteutetaan etäopetuksen aikana. Poikkeavien opetusjärjestelyjen aikana tuki järjestetään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen tarpeen mukaan.
- Lähtökohtana on, että erityisen tuen oppilaat ovat lähiopetuksessa. Jos kuitenkin on tilanne, että erityistä tukea tarvitseva oppilas opiskelee etäopetuksessa, oppilaalle tehdään erityiset opetusjärjestelyt-päätös. Päätöksessä määritellään, miltä osin siinä poiketaan oppilaan erityisen tuen päätöksestä määräajaksi. Päätöksen pohjaksi koulun on käytävä huoltajan ja oppilaan kanssa monitoimijainen palaveri, jossa käydään läpi opetusjärjestelyt. Päätöksen pohjaksi on kuvattava erityisten opetusjärjestelyjen tiedot mm. seuraavista asioista: missä opetus järjestetään, onko poikkeava tuntimäärä, käytetäänkö etäopetusta, kuinka tuki toteutetaan? Nämä tiedot kirjataan Opiskelijakohtaiseen muistioon, joka lähetetään opetustoimistoon päätöksen pohjaksi. Tarkempi kuvaus opetusjärjestelyistä kuvataan oppilaalle laadittavassa oppimissuunnitelmassa, jossa on kuvattava opettajien, erityisopettajan ja muiden tukea antavien työnjako.

Oppilashuolto

Oppilashuollossa noudatetaan sekä opetussuunnitelmaa että koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa. Oppilashuollon järjestämisestä ei voi poiketa poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana. Oppilashuollossa valmistaudutaan syyslukukauden työskentelyyn niin lähiopetuksessa kuin etäopetuksessa. On tärkeää, että opetuksen ja oppilashuollon palvelujen henkilöstö havainnoivat kaikkien oppilaiden, sekä lähi- että etäopetuksessa olevien, hyvinvointia entistä tarkemmin. Varhaisen tunnistamisen ja tuen tarjoamisen näkökulmasta on tärkeää, että yhteyttä oppilaisiin ja koteihin pidetään aktiivisesti. Oppilaiden vuoro- vaikutussuhteista huolehtiminen korostuu syyslukukauden käynnistyessä.

Koulun oppilashuoltoryhmän keskeinen tehtävä on suunnitella koulun yhteisöllisen työn toimintatavat ja sen edellyttämä työnjako alkavalle lukuvuodelle. Oppilashuoltoryhmän työskentelylle on hyvä varata riittävästi aikaa lisäämällä tarvittaessa kokoontumisten määrää. Koulun varautuminen kriisityöhön ja toimintavalmiuksien harjoittelu sekä kriisisuunnitelman ajantasaistaminen on tärkeää ennen koulutyön aloitusta.

Oppilashuollon palvelut (psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuolto) järjestetään siten, että oppilaat voivat hakeutua palveluihin helposti ja opettajilla on mahdollisuus konsultoida palvelujen asiantuntijoita matalalla kynnyksellä. Jos oppilaan tilanteesta herää huoli, tulee hänet ohjata oppilashuollon palveluihin. Tarvittaessa oppilaalle järjestetään koulun ulkopuolista tukea. Erityisesti tilanteissa, joissa opetusta ja oppilashuoltoa järjestetään totutusta poikkeavalla tavalla, oppilailla ja heidän huoltajillaan on oltava ajantasainen tieto käytettävissä olevista oppilashuollon palveluista ja niiden toimintatavoista. Oppilashuollon palveluissa kannattaa varautua yksilökohtaisen ja yhteisöllisen tuen tarpeen lisääntymiseen.

Varautuminen Äänekoskella:

Oppilashuollossa noudatetaan sekä opetussuunnitelmaa että koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa. Oppilashuollon järjestämisestä ei voi poiketa poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana. Oppilashuollossa valmistaudutaan syyslukukauden työskentelyyn niin lähiopetuksessa kuin etäopetuksessa.

Koulujen on suunniteltava, kuinka palveluja tuotetaan etäopetuksen aikana:

- Koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät sisällyttävät lukuvuoden toimintasuunnitelmaan oppilashuollon osion varautumisesta poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin, jossa kuvataan
 - Millä välineillä yhteyttä otetaan yksilötyöskentelyssä tai verkostotapaamisissa jne.?
 - Onko mahdollisuutta toteuttaa tapaamisia ilman etäyhteyksiä, jos näin on, millaisissa tilanteissa käytetään tätä vaihtoehtoa?

- Kuinka tuen tarvetta kartoitetaan ja arvioidaan etäopetuksen aikana?
- Kuinka yhteisöllistä työtä voidaan koululla toteuttaa etäopetuksen aikana?
- Kuinka palveluiden saatavuutta voidaan helpottaa ja konsultaatiomahdollisuuksia lisätä etäopetuksen aikana?
- Koulut varautuvat kriisityöhön, harjoittelevat toimintavalmiuksia tarvittavin osin ja tarkistavat kriisisuunnitelman ajantasaisuuden.
- Oppilashuollon toimintasuunnitelma käydään lävitse koulun henkilökunnan kesken koulun valitsemalla tavalla.

Kodin ja koulun välinen yhteistyö

Kodin ja koulun yhteistyön merkitys korostuu, jos opetusta järjestetään aiemmasta poikkeavalla tavalla. Vastuu yhteistyön edellytysten luomisesta on opetuksen järjestäjällä. Koulun ja oppilashuollon palvelujen henkilöstön tulee olla aktiivisia ja aloitteellisia kotien kanssa tapahtuvassa vuorovaikutuksessa. Koulun tulee informoida oppilaiden huoltajia riittävästi, jotta heillä on tieto kulloisistakin opetusjärjestelyistä ja oppilaan opintojen edistymisestä. On syytä varmistaa, että myös vieraskielisten huoltajien informointi on riittävä.

Opettajan tehtävänä on huolehtia opetusryhmästään myös etäyhteyksiä hyödyntävässä opetuksessa. Rehtorin johdolla sovitaan yhteydenpitoon liittyvästä vastuunjaosta esimerkiksi seuraavissa asioissa:

Kuka, miten ja milloin huolehtii päivittäisestä yhteydestä oppilaaseen?

Kuka, miten ja milloin on yhteydessä oppilaan huoltajaan?

Miten poissaoloja seurataan?

Miten koulun eri ammattilaiset toimivat tilanteessa, jos oppilaan oppimisesta tai hyvinvoinnista herää huoli?

Vanhempien tapaamisissa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan etäyhteyksiä. Tapaamisten suunnittelussa otetaan huomioon perheiden mahdollisuudet käyttää etäyhteyksiä sekä tarve tulkkaukselle. Lähitapaamisissa otetaan huomioon hygieniaohjeet. Vanhempainiltoja voidaan tarvittaessa järjestää etäyhteyksiä hyödyntäen.

Varautuminen Äänekoskella:

- Noudatetaan edellä mainittuja opetushallituksen ohjeita.

Poissaolot

- Äänekoskella mahdollisen poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen aikana noudatetaan opetushallituksen ao. ohjetta:

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetukseen-osallistuminen-ja-poissaolot-182020-al-kaen>

Oppimisen ja osaamisen arviointi

Arviointi toteutetaan Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 ja 1.8.2020 voimaan tulleiden perusteiden Luvun 6 Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa linjausten mukaisesti. Oppilaan arviointi kohdistuu paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin vuosiluokkakohtaisiin tavoitteisiin. Päättöarvioinnissa käytetään opetussuunnitelman perusteissa annettuja päättöarvioinnin kriteereitä ja päättöarvosanojen muodostamisen periaatteita.

Jos syyslukukauden aikana siirrytään tartuntatautilain nojalla annetun päätöksen johdosta poikkeuksellisiin

opetusjärjestelyihin, kuten osittaiseen tai kokonaan etäyhteyksiä hyödyntävään opetukseen, lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan muuttuneet opetuksen järjestämistavat.

Etäyhteyksiä hyödyntävässä opetuksessa on arvioinnin kannalta syytä ottaa huomioon seuraavat seikat: Opetus järjestetään paikallisen opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman mukaisesti.

Arvioinnin käytänteistä tiedotetaan sekä oppilaille että huoltajille.

On tärkeää varmistaa, että opetukseen ja arviointiin sisältyy opettajan ja oppilaan välistä säännöllistä vuorovaikutusta. Opettajan antaman yksilöllisen ja kannustavan palautteen ja ohjauksen merkitys korostuu etäyhteyksiä hyödyntävässä opetuksessa. Erityisesti tukea tarvitsevien ja maahan- muuttotaustaisten oppilaiden kannalta on huolehdittava riittävästä ja ymmärrettävästä vuorovaikutuksesta.

Arvioinnin tulee perustua mahdollisimman monipuolisesti kerättyihin näyttöihin.

Näyttöjen antamisessa otetaan huomioon sovitut oppilaskohtaiset päätökset.

Joidenkin näyttöjen siirtäminen osaksi tai kokonaan kevätlukukaudelle voi olla näyttöjen luonteen vuoksi tarpeen.

Mikäli opetuksen järjestäjä päättää siirtymisestä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin, arvioinnin käytänteistä päätetään enintään kuukaudeksi kerrallaan.

Päätösarvioinnin kannalta otetaan huomioon, että joidenkin oppiaineiden oppimäärän opinnot voivat paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti päättyä jo 7. tai 8. vuosiluokan lopussa.

Arvioinnin käytänteissä ja näyttöjen antamisessa on huomioitava oppilaiden terveydentila, olo- suhteet ja muut mahdolliset syyt, jotka vaikeuttavat näyttöjen antamista ja osaamisen osoittamista. Oppilaille annetaan tällöin vaihtoehtoisia tapoja osaamisensa osoittamiseen.

Työskentelyn arviointi toteutetaan myös etäyhteyksiä hyödyntävässä opetuksessa opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti osana oppiaineita ja perustuen oppiaineittain työskentelylle asetettuihin tavoitteisiin. Työskentelyn arvioinnissa otetaan huomioon poikkeukselliset olosuhteet ja etäopetuksessa opiskelevien oppilaiden rajalliset mahdollisuudet työskentelytaitojen osoittamiseen.

Käyttäytymisen arviointi tehdään perustuen paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltyihin käyttäytymisen tavoitteisiin niiltä osin kuin niitä on mahdollista soveltaa etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen aikana.

Varatuminen Äänekoskella:

- Noudatetaan kevätlukukaudella 2020 poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen aikana annettuja arviointiohjeita.
- Koulujen on mietittävä ja kuvattava arvioinnin menetelmät ja välineet etäopetuksen aikana:
 - Millä välineillä ja menetelmillä arviointia tapahtuu eri vuosiluokilla?
 - Miten arviointi poikkeaa lähiopetuksena toteutettavasta arvioinnista?
 - Miten arvioinnin käytänteistä tiedotetaan huoltajille ja oppilaille?

Kouluruokailun järjestäminen

Myös poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana lähiopetuksessa olevilla oppilailla on työpäivinä oikeus saada tarkoituksenmukaisesti järjestetty ja ohjattu, täysipainoinen maksuton ateria perusopetuslain 31 §:n 2 momentin sekä opetussuunnitelman mukaisesti. Kouluruokailu järjestetään kuten normaalioloissa, mutta hygieniaan ja koronaviruksen leviämisen estämiseen liittyvät varotoimenpiteet on otettava huomioon ja korostettava ohjauksessa. Epidemian kehittymistä tulee seurata ja mukauttaa aterian järjestäminen kulloisenkin tilanteen mukaiseksi.

Etäyhteyksiä hyödyntävässä opetuksessa aterian tarjoaminen järjestetään perusopetuslain 20 a §:n 3 momentin mukaisesti. Opetuksen järjestäjällä on velvollisuus tarjota myös etäopetuksessa kaikille oppilaille maksuton ateria. Etäopetuksessa ateria lähtökohtaisesti syödään muualla kuin koulussa. Opetuksen järjestäjä päättää käytännön järjestelyistä. Esimerkiksi ateria voi olla noudettavissa, tai ruokailu voidaan järjestää muualla kuin koulun tiloissa hygieniaohteet ja tilojen väljyys huomioon ottaen. Etäopetuksessa olevien oppilaiden aterian järjestäminen ei edellytä aterian toimittamista oppilaan kotiin ja aterian vaatimuksena ei ole täysipainoisuus, koska joidenkin

tuotteiden tarjoaminen turvallisesti muissa kuin koulun tiloissa voi olla haastavaa.

Muuna kuin lähiopetuksena annettavassa opetuksessa maksuton ateria ei voi olla esimerkiksi rahallinen avustus, eikä maksuttoman aterian antamiselle voi asettaa tarveharkintaa. Aterian tarjoaminen ei voi myöskään tarkoittaa ruokatarvikkeiden antamista, vaan aterian tulee olla valmistettu valmiiksi. Ateriat järjestetään erityisruokavaliot huomioiden.

Kouluille laaditaan paikallisesti kouluruokailun järjestämiseen liittyvät ohjeet, joissa otetaan huomioon hygieniaan liittyvät erityiset järjestelyt ja tarpeettomien lähikontaktien välttäminen. Ruokailusta vastaavan henkilöstön kanssa sovitaan yhteistyöstä ja tarkennetaan vastuiden jakamista.

Käytännön järjestelyistä päätettäessä sekä lähi- että etäopetuksessa ja niistä huoltajille tiedotettaessa on hyvä ottaa huomioon esimerkiksi seuraavaa:

- Miten lähiopetuksen ruokailutilanne käytännössä hoidetaan, jotta voidaan välttää lähikontakteja ja varmistaa koronavirusepidemian rajoittaminen kuitenkin opetussuunnitelman tavoitteet huomioon ottaen esimerkiksi
 - järjestämällä ruokailu oman luokan tai ryhmän kanssa, ei yhteisruokailua ruokasalissa (ruokasalia voi kuitenkin käyttää porrastetusti)
 - huolehtimalla hygieniasta ruuanvalmistuksen ja -jakelun sekä syömisen aikana
 - porrastamalla ruokailuaikoja
 - annostelemalla ateria tai sen osat mahdollisuuksien mukaan valmiiksi oppilaille
 - pesemällä kädet saippualla huolellisesti ennen ruokailua
 - panostamalla väljyyteen ruokailutilanteessa
- Miten koulun opetus- ja muu henkilöstö ohjaa ja valvoo ruokailutilannetta sekä hygieniaan että epidemian leviämisen ehkäisemiseen liittyvien varotoimenpiteiden toteutumista lähiopetuksessa?
- Missä ja milloin etäopetuksessa olevien oppilaiden aterian tarjoaminen tai sen jakaminen järjestetään; omassa koulussa, alueen muussa koulussa tai muualla (tarkka osoite)?
- Miten selvitetään tarvittava etäaterioiden määrä?
- Miten etäopetuksessa olevaa oppilasta tuetaan kouluarjen rakentumisen rytmittämässä ja vahvistetaan tietoisuutta ruokailun merkityksestä osana oppimista ja hyvinvointia edistäviä päivittäisiä rutiineja yhteistyössä huoltajien kanssa?
- Katso myös artikkeli: [Tukea koulupäivän rakenteen suunnitteluun](#).
- Miten ruokailuun osallistumista sekä ruoan ja ruokailutilanteen laatua seurataan ja arvioidaan?
- Miten kouluruokailu tai muulla tavalla toteutettu ateria järjestetään oppilaille samalla ruokahävikin muodostumista välttäen?

Varautuminen Äänekoskella:

- Koulut tekevät yhdessä ruokapalveluiden kanssa suunnitelman lähi- ja etäopetuksen ruokailujen järjestämiseksi koulukohtaisesti opetushallituksen ohjetta noudattaen.
- Etäopetuksessa ruokailut järjestetään keväällä 2020 hyväksi todetun mallin mukaisesti.